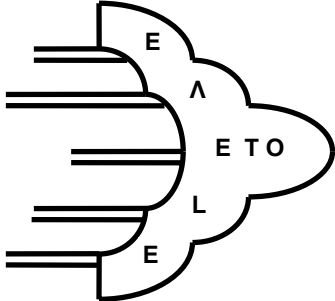

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Σωκράτη Τσάκωνα 5, 15236 ΠΕΝΤΕΛΗ

Τηλεφ.: 8042313, 6118986

Τηλεομ.: 8068299, 8042385

Ηλ.Ταχ.: valeonti@mail.otenet.gr

<http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma.htm>

Αρ.46 Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2001

ISSN 1106-1073

Τιμή: 10 δρχ.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Ηλεκτρονική εποχή

Εκφράζονται διάφορες απόψεις για το αν τα ηλεκτρονικά μέσα θα εκτοπίσουν το χαρτί ή όχι. Αν οι άνθρωποι θα εξακολουθήσουν να πληροφορούνται και γενικά να διαβάζουν σε εφημερίδες, περιοδικά και βιβλία ή όλα θα βρίσκονται σε δισκέτες και ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Αν, γενικά, θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν βιβλιοθήκες ή θα αντικατασταθούν από ηλεκτρονικούς επεξεργαστές.

Είμαστε στη μεταβατική εποχή. Οι προβλέψεις δύσκολες, αν όχι αδύνατες. Ιδίως για την εξέλιξη που θα έχουν τα ηλεκτρονικά μέσα. Φαντασία μόνο. Γιατί όχι; Τα επινοήματα της φαντασίας του Ιουλίου Βερν, δεν πραγματοποιήθηκαν τον εικοστό αιώνα; Από την ιπτάμενη μηχανή βαρύτερη του αέρος ως το ταξίδι στη Σελήνη. Με λίγη φαντασία καταργούμε το χαρτί. Έχουμε μια εύχρηστη πινακίδα μπροστά μας και φέρνουμε ηλεκτρονικά όποιο κείμενο θέλουμε, του παγκόσμιου πολιτισμικού θησαυρού, επιστημονικό, τεχνικό, φιλολογικό, κατεβάζοντάς το από το 'Ιντερνετ. Το διαβάζουμε το ίδιο άνετα όπως στο χαρτί. Ακόμα ακούμε αν θέλουμε να το διαβάσει μια φωνή με ορθή προφορά σε όποια γλώσσα θέλουμε. Πολύ ωραία αυτά αφού θα σωθούν και τα δάση.

Όμως, σήμερα, το μόνο που μπορούμε είναι να παρακολουθούμε τις μεταβολές όπως συμβαίνουν και να είμαστε πραγματιστές. Πρέπει να δεχτούμε ότι η οικονομία είναι εκείνη που θα καθορίσει τις εξελίξεις. Κάθε τεχνολογική εξέλιξη επικρατεί αν συμφέρει από οικονομική άποψη.

Μεταβολές έχουν αρχίσει και στο χώρο της Ορολογίας. Παραθέτουμε στη συνέχεια μια σημαντική είδηση.

Το κόστος έκδοσης και διανομής των περιοδικών του TermNet οδήγησε στην απόφαση να σταματήσει η έκδοση του περιοδικού του σε έντυπη μορφή. Το περιοδικό TermNet News κυκλοφόρησε για τελευταία φορά έντυπο με το τεύχος 67-2000. Στο μέλλον, θα αποστέλλεται μόνο ηλεκτρονικά στους συνδρομητές του.

Στα δικά μας, το «Ο» παραμένει κυρίως στο χαρτί και θα μένει όσο μεταδίδει το μήνυμά του πιο αποτελεσματικά. Παράλληλα, όμως, έχει αρχίσει γοργά βήματα στην ηλεκτρονική εποχή. Όποιος και όποια έχει σύνδεση με το 'Ιντερνετ μπορεί να το βρει, ηλεκτρονικά, στον ιστότοπο <http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma.htm> Φιλοξενείται στον κυβερνοχώρο του ΤΕΙ Αθήνας, όπου το καταχωρεί ο καθηγητής Στέλιος Φραγκόπουλος, παλαιό μέλος της ΕΛΕΤΟ. Επίσης αποστέλλεται ηλεκτρονικά σε όσους και

όσες δηλώσουν ηλεκτρονική διεύθυνση. Σήμερα ο αριθμός των ηλεκτρονικών αποδεκτών του «Ο» ανέρχεται περίπου στο ¼ του συνόλου των αποδεκτών.

Πέρα από τα περιοδικά ευελπιστούμε ότι με το Εθνικό Πρόγραμμα Ορολογικού Συντονισμού (ΕΠΟΣ) θα δημιουργηθεί βάση Ελληνικής Ορολογίας προσβάσιμη από όλους και όλες που ενδιαφέρονται.

B.A.Φ.

Γενική Συνέλευση 2001

Προς τα μέλη της ΕΛΕΤΟ

Αγαπητοί φίλοι,

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΛΕΤΟ σας προσκαλούν στην ετήσια τακτική (8^η) **Γενική Συνέλευση 2001** της ΕΛΕΤΟ που θα πραγματοποιηθεί στο αμφιθέατρο του **Γενικού Χημείου του Κράτους, Οδός Τσόχα 16, Αμπελόκηποι, στις 6 Μαρτίου 2001, ημέρα Τρίτη και ώρα 16.00**, με θέματα Ημερήσιας Διάταξης:

1. Εκλογή Προέδρου της Γ.Σ. και δύο πρακτικογράφων
2. Απολογισμός Πεπραγμένων
3. Οικονομικός Απολογισμός
4. Εκθεση Ελέγχου της Ελεγκτικής Επιτροπής
5. Απολογισμός/Προγραμματισμός Εργασιών Ορολογίας
6. Έγκριση Πεπραγμένων ΔΣ, ΓΕΣΥ και Προϋπολογισμού
7. Καθορισμός ημερομηνίας αρχαιρεσιών και εκλογής Εφορευτικής Επιτροπής
8. Άλλα Θέματα.

Υπενθυμίζουμε ότι, σύμφωνα με το Καταστατικό, στη Γενική Συνέλευση μπορούν να συμμετάσχουν τα μέλη όλων των κατηγοριών με **δικαίωμα λόγου**, αλλά **δικαίωμα ψήφου** έχουν μόνο τα **ταμειακώς εντάξει τακτικά και αντεπιστέλλοντα μέλη**, καθώς και οι **εκπρόσωποι των συλλογικών μελών** σε ειδικές **συλλογικές ψηφοφορίες** που αφορούν τα συλλογικά μέλη.

Φιλικά

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
B.A.Φιλόπουλος

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
K.E.Βαλεοντίης

OROGRAMMA No 46, January-February 2001, ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Sokrati Tsakona 5 & Iatriδι

GR-152 36 PENTELI GREECE

3^ο Συνέδριο

Όπως είχε προαναγγελθεί στο φύλλο Σεπτεμβρίου – Οκτωβρίου 2000, το 3^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» θα πραγματοποιηθεί κατά το τρέχον έτος. Η προετοιμασία έχει προχωρήσει και έχουν καθοριστεί όλοι σχεδόν οι συνδιοργανωτές και οι σχετικές ημερομηνίες. Στους συνδιοργανωτές συμπεριλαμβάνονται, ως τώρα, το Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), το Ιόνιο Πανεπιστήμιο (ΙΠ), το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών (ΓΙΑ), ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ), το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ), ο Οργανισμός για τη Διεθνοποίηση της Ελληνικής Γλώσσας Αθηνών (ΟΔΕΓ) και ο Πανελλήνιος Σύλλογος Επαγγελματιών Μεταφραστών (ΠΣΕΜ).

Οι κρίσιμες ημερομηνίες έχουν ως εξής:
 ως τις **30 Απριλίου 2001**: υποβολή περιλήψεων
 ως τις **30 Μαΐου 2001**: αποδοχή ανακοινώσεων
 ως τις **30 Αυγούστου 2001**: υποβολή του πλήρους κειμένου των αποδεκτών ανακοινώσεων

Ο τόπος και οι ημερομηνίες διεξαγωγής του 3^{ου} Συνεδρίου είναι:

Εναρκτήρια συνεδρίαση: **1 Νοεμβρίου 2001**,
 Μεγάλη Αίθουσα Τελετών
 του Πανεπιστημίου Αθηνών
 Οι άλλες Συνεδριάσεις: **2 και 3 Νοεμβρίου**, Αμφιθέατρο
 Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Λάβαμε – και ευχαριστούμε – τα ακόλουθα περιοδικά:

- **Οικονομική Βιομηχανική Επιθεώρηση**, τεύχ. 761, Δεκ. 2000, τεύχ. 762, Ιαν. 2001.
- **Ερευνώντας¹**, τεύχ. 6, Νοεμ.-Δεκ. 2000.
- **Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΑΣ**, αρ. φύλ. 102, Νοεμ.-Δεκ. 2000.
- **Καινοτομία, Έρευνα και Τεχνολογία**, τεύχ. 21, Νοεμ.-Δεκ. 2000.
- **Χρονικά**, αρ. φύλλ. 170, Νοεμ.-Δεκ. 2000.
- **Αρναία της Μακεδονίας**, τεύχ. 48 Ιουλ.- Σεπ 2000.
- **Ενημερωτικό Δελτίο ΕΙΕ/ΚΝΕ**, τεύχ. 25, Νοεμ.2000.
- **Terminology Science & Research**, vol.11 (2000) Νο1.
- **TermNet News**, No 67, 2000.

Αλοπήγιο ή κρυσταλλοπήγιο;

Οι δεξαμενές συγκομιδής θαλασσινού αλατιού στις Ελληνικές Αλυκές σωστά αναφέρονται ως **αλοπήγια** από το συνάδελφο χημικό μηχανικό κ. Ν. Κοροβέση αντί του **κρυσταλλοπήγια** (αγγλισμός - **crystallizers**).

Από το αρχαίο (ο) **άλς**, το **άλας**, **αλάτι** ας θυμηθούμε άλλα παράγωγα:

αλοπηγός (αλός άχνην τήν αλοπηγός αγείρει), **αλισάχνη** ή **αλοσάχνη**, **αλόσανθο** (αφράλατο), **αλοτριβείο**, **αλοπωλείο**, **αλοπώλης**, **αλογόνος**, **αλόμετρο**, **αλοτριχίτης** (ορυκτό), **αλίπαστος**, **αλιπάστωσις**, **αλιπηγή** (Αιδηψού), **άλινος** (αλατένιος), **αλιστός αλίμικτος** ή **αλίσηκτος** (αλατισμένος), **αλιαρός** (αλατιστός), **αλισμός** (πάστωμα), **αλίσπαρτος**, **αλίτης** (αλίτης άρτος, αλατισμένος), **αλιμυρής** (**αλυμρός**), **αλίζω** (ταΐζω με αλάτι τα ζώα), **αλόφιλος** (επί ζώων), **αλοτροπισμός**, **αλοθήκη**, **αλοτροφώ** (Ιλιάδα, θέρους οι ποιμένες αλοτροφούσιν αυτά), **αλοχημεία**, **αλοϋδρίνες** (οργανικές ενώσεις με αλογόνο και υδροξύλιο), **αλική** (φόρος άλατος), **αλίκρας** (ο μετά αλυμρού ύδατος μεμιγμένος), το **άλιμο** δημ. **αλιμιά**,

αλιμασιά (φυτό), **αλινήκτειρα** (ελιές, κολυμπάδες), **αλίσ** (**αλιμαριά**), **αλίσσαρος**, **αλισαριά**, **αλική**, **αλυκάτος** (παστός), **αλυκίς** (πηγή αλυμρού νερού, χωρίον ύφυδρον ... αλυκίδων μεστόν), **αλυκότης**, **αλώδης** (όμοιος με άλας), **άλμη** ή **άρμη**, **άλμια** (αλυμρές ζωοτροφές), **αλμοδοχείο**, **αλμόλοιπο**, **αλμοποσία**, **αλμίζω**, **αλμεύω**, **άλμευση** ή **αλυκεία**, **αλμευτής** (ο αλμεύων και πωλών τουρισιά).

Βιβλ.: Μεγάλο Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας του Δημ. Δημητράκου, Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του Ιδρύματος Μ.Τριανταφυλλίδη.

Ι.Σ.

“ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ”

Το “Ορόγραμμα” είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:
Β. Α. Φιλόπουλος
 Πρόεδρος ΕΛΕΤΟ
 Σύntαξη:
Κ. Βαλεοντής
Μ. Καρδούλη
Α. Παπαναστασίου
Β.Α.Φιλόπουλος

Τηλέφωνα:
 πρωί: 6118986
 εσπέρα: 8042313, 8619521
 Τηλεομοίτυπο: 8068299, 8042385
 Ηλ. Ταχυδρομείο: valeonti@mail.otenet.gr
 Θέση στο Ιντερνετ: <http://sr.ee.teiath.gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι ευανάγνωστα, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη τους, το πλήρες όνομα του οποίου είναι στη διάθεση της Σύntαξης. Η Σύntαξη του “Ο” συνήθως δεν παρεμβαίνει, ούτε σχολιάζει.

Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του “Ο” με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

«Ελληνική Διεθνής Γλώσσα»

Κυκλοφόρησε το καινούριο τεύχος αρ.7, Ιουλ.-Αύγ.-Σεπτ.-2000 του περιοδικού «Ελληνική Διεθνής Γλώσσα» που εκδίδει ο Οργανισμός για τη Διεθνοποίηση της Ελληνικής Γλώσσας.

Σ’ αυτό το τεύχος περιέχεται το δεύτερο μέρος του αφιερώματος στην Κύπρο καθώς και άλλη εκλεκτή και ενδιαφέρουσα ύλη.

Τα άρθρα για την Κύπρο είναι:

- **Ανδρέα Μακρίδη** «Προβλήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Κύπρο»
 - **Κώστα Χατζηαντωνίου** «Η κυπριακή εκπαίδευση κατά τον 19^ο αιώνα»
 - **Δ. Ι. Καραμβάλη** «Ο Γεώργιος Σεφέρης και η Κύπρος».
- Β.Α.Φ.

ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ - ΜΕΛΩΝ

Η εξόφληση των συνδρομών των μελών γίνεται με απευθείας πληρωμή στην ταμία της ΕΛΕΤΟ,

κα Α. Γκόνου,
Λ. Κατωτών 16,
145 61 Κηφισιά
τηλ.: 801 9550

ή με καταβολή στον τραπεζικό λογαριασμό της ΕΛΕΤΟ (Εθνική Τράπεζα Ελλάδος 671/591002-12).

Στην τελευταία περίπτωση παρακαλούνται τα μέλη να στέλνουν φωτοαντίγραφο της απόδειξης ταχυδρομικώς στη διεύθυνση της ΕΛΕΤΟ ή τηλεομοιοτυπικά την απόδειξη στον αριθμό 806 8299ή ηλ-μήνυμα στη διεύθυνση valeonti@otenet.gr.

¹ Έκδοση της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας

Ορθοέπεια (4)

Τα «δίψηφα» <μπ>, <ντ>, <γκ> και η προφορά τους

Η συνέχεια της ανάπτυξης του θέματος «Ορθοέπεια» και σε τούτο το φύλλο γίνεται με την αναφορά στους ορθοφωνικούς κανόνες που διέπουν τα **δίψηφα σύμφωνα** <γκ>, <μπ> και <ντ> στην προφορά **μεμονωμένων λέξεων** της νεοελληνικής.

Από τα πρώτα μαθήματα της ελληνικής γραμματικής ο Έλληνας μαθητής μαθαίνει ότι από τους 25 **φθόγγους** (αυστηρά πρόκειται για **φωνήματα** που μαζί με το /η/ είναι 26) που έχει σήμερα η γλώσσα μας οι περισσότεροι παριστάνονται με ένα **γράμμα** (ή **ψηφίο**) ο καθένας, εκτός από έξι που παριστάνονται με δύο γράμματα ο καθένας (**δίψηφα**). Υπάρχει ένα **δίψηφο φωνήεν**, το <ου> /u/ και πέντε **δίψηφα σύμφωνα**, τα <μπ>, <ντ>, <γκ>, <τσ> και <τζ>. Από αυτά τα δύο τελευταία προφέρονται το καθένα πάντοτε ως ένα και το αυτό φωνήημα (το <τσ> ως τ+σ αεδιάλυτα ενωμένα, το <τζ> ως d+ζ επίσης αεδιάλυτα ενωμένα). Γι' αυτό και συμβολίσαμε στα προηγούμενα την προφορά του <τσ> ως /τσ/ (**άηχο, στιγμιαίο, ανακοπτικό, γλωσσοφατνιακό**) ενώ του <τζ> ως /dζ/ (**ηχηρό, στιγμιαίο, ανακοπτικό, γλωσσοφατνιακό**). Βλέπε «Ορθοέπεια (2)»^[2].

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τα τρία πρώτα δίψηφα: <μπ>, <ντ>, <γκ>. Αυτά ως δίψηφα σύμβολα συμβολίζουν άλλοτε ένα και άλλοτε δύο φωνήματα, ανάλογα με τη θέση τους μέσα στη λέξη και με την προέλευσή τους, όπως θα δούμε παρακάτω.

Κανόνας 1: Τα δίψηφα <μπ>, <ντ>, <γκ>, στην αρχή **μεμονωμένων** λέξεων προφέρονται πάντοτε ως /b/, /d/, /g/, αντίστοιχα, δηλαδή ως **στοματικά σύμφωνα ηχηρά, στιγμιαία, ανακοπτικά**, που εκφέρονται **χωρίς καμιά συμμετοχή της ρινικής κοιλότητας**.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ – Τονίζουμε ότι μιλάμε για **μεμονωμένες λέξεις** και όχι για συνταιριάσματα λέξεων μέσα σε εκφράσεις.

Εξαιρέσεις του Κανόνα 1: Ο Κανόνας 1 δεν έχει εξαιρέσεις.

Και μέσα στο εσωτερικό των λέξεων τι γίνεται; Μέσα στις καθαρά ελληνικές λέξεις (αλλά και στα αφομοιωμένα δάνεια) στα δίψηφα <μπ>, <ντ>, <γκ> ο ξερός στοματικός ήχος /b/, /d/, /g/, αντίστοιχα, μαλακώνει, γίνεται πιο μουσικός με τη συμμετοχή και της ρινικής κοιλότητας και μπροστά σε καθένα από αυτά τα ανακοπτικά σύμφωνα αναπτύσσεται το αντίστοιχο **ρινικό** του, δηλαδή το **διπλοχειλικό** /m/, το **γλωσσοφατνιακό** /n/ και το **μαλακούπερωικό** /ŋ/, αντίστοιχα, του οποίου δεν υπάρχει πρόσθετος συμβολισμός μέσα στη λέξη. Ωστε:

Κανόνας 2: Τα δίψηφα <μπ>, <ντ>, <γκ>, στο **εσωτερικό** των **καθαρά ελληνικών λέξεων** και των αφομοιωμένων δανείων προφέρονται ως /mb/, /nd/, /ŋg/, αντίστοιχα.

Σημείωση – Τον κανόνα του <γκ> μέσα στη λέξη ακολουθεί και το δίψηφο <γγ>.

Εξαιρέσεις του Κανόνα 2:

- Όταν στις δύο πρώτες συλλαβές υπάρχει αναδιπλασιασμός του αρχικού δίψηφου συμφώνου (<μπ>, <ντ>, <γκ>) της λέξης τότε αυτό και **στη δεύτερη συλλαβή** προφέρεται όπως το όμοιο του στην αρχή της λέξης.
- Στα **αναφομοιωμένα δάνεια** (που δεν έχουν πλήρως ενταχθεί στο φωνολογικό σύστημα της νεοελληνικής) ισχύει η προφορά που αντιστοιχεί στην προφορά του δανείου στη γλώσσα από την οποία αυτό προέρχεται και η οποία, ανάλογα με τη συγκεκριμένη περίπτωση, μπορεί να είναι: /b/, /d/, /g/ ή /mb/, /nd/, /ŋg/, ή /m-π/, /n-τ/, /ŋκ/, αντίστοιχα.
- Σε μερικές λόγιες λέξεις, κυρίως σύνθετες με πρώτο συνθετικό τις αρχαίες προθέσεις «**συν**» ή «**εν**» και δεύτερο συνθετικό λέξη που αρχίζει από «**γ**», το δίψηφο <γγ> δεν ακολουθεί τον Κανόνα 2, αλλά διατηρεί αναλλοίωτη την προφορά του δεύτερου «**γ**», ενώ το πρώτο ρινικοποιείται και μετατρέπεται σε /η/ και το δίψηφο προφέρεται / **η γ**/. (Το **συγγενής** και τα παράγωγά του, όμως, ακολουθούν τον κανόνα).

Στον Πίνακα 4, που ακολουθεί, δίνονται χαρακτηριστικά παραδείγματα εφαρμογής των Κανόνων 1 και 2, αλλά και εξαιρέσεων του Κανόνα 2.

Πίνακας 4 – Παραδείγματα προφοράς των δίψηφων συμφώνων <μπ>, <ντ>, <γκ> σε μεμονωμένες λέξεις

Στην αρχή των λέξεων

Γράφεται	Προφέρεται	και όχι	ούτε
<μπάλα>	/bála/	/mbála/	/μ-πάλα/
<μπαίνω>	/béno/	/mbéno/	/μ-πένο/
<μπίρα>	/bíra/	/mbíra/	/μ-πίρα/

<μπορώ>	/boró/	/mboró/	/μ-πορό/
<μπουνάτσα>	/bunátsa/	/mbunátsa/	/μ-πουνάτσα/
<ντάμα>	/dáma/	/vdáma/	/ν-τάμα/
<ντέφι>	/déphi/	/vdéphi/	/ν-τέφι/
<ντύνω>	/díno/	/vdíno/	/ν-τίνο/
<ντόρος>	/dóros/	/vdóros/	/ν-τόρος/
<ντουβάρι>	/duvári/	/vduvári/	/ν-τουβάρι/
<γκαρίζω>	/garízō/	/rgarízō/	/γκαρίζω/
<γκέμι>	/gémī/	/rgémī/	/γκέμι/
<γκίνια>	/gínia/	/rgínia/	/γκίνια/
<γκολ>	/gol/	/rgól/	/γκόλ/
<γκούρας>	/gúras/	/rgúras/	/γκούρας/

Στο εσωτερικό των λέξεων

Γράφεται	Προφέρεται	και όχι	ούτε
<λαμπάδα>	/lamháda/	/labáda/	/lam-páda/
<λάμπης>	/lámbis/	/lábis/	/lám-pis/
<εκπομπές>	/ekpompéss/	/ekpobéss/	/εκπομ-πέss/
<καμπή>	/kambí/	/kabi/	/καμ-πί/
<κάμπος>	/kámbos/	/kábos/	/κάμ-πος/
<κόμπους>	/kómbooss/	/kóbouss/	/κόμ-πούss/
<εξήντα>	/exínda/	/exída/	/εξίν-τα/
<πέντε>	/péndte/	/péte/	/πέν-τε/
<έντεκα>	/éndeka/	/édeka/	/έν-τεκα/
<αντί>	/andí/	/adí/	/αν-τί/
<Αντώνης>	/Andónis/	/Adónis/	/Αν-τόνισ/
<πόντους>	/pónvdouss/	/pódouss/	/πόν-τουss/
<αγκάθι>	/agkáthi/	/agáthi/	/αγκάθι/
<παράγκες>	/paráŋges/	/paráges/	/παράγκες/
<άγκυρα>	/áŋgira/	/ágira/	/άγκυρα/
<σπάγκος>	/spáŋgos/	/spágos/	/σπάγκος/
<πάγκους>	/páŋgouss/	/págouss/	/πάγκουss/
<αγγαρεία>	/aŋgaría/	/aggaría/	
<άγγελος>	/áŋgelos/	/ágelos/	
<αγγίζω>	/aŋgízō/	/agízō/	
<εγγονός>	/eggónos/	/egónos/	
<αγγούρι>	/aŋgúri/	/agúri/	

Αναδιπλασιασμός του αρχικού δίψηφου

Γράφεται	Προφέρεται	και όχι	ούτε
<μπαμπάκι>	/babás/	/bambás/	/βαμ-πάσι/
<μπιμπίκι>	/bibíki>	/bibíki>	/βιμ-πίκι>
<μπαμπούλας>	/babúlass/	/bambúlass/	/βαμ-πούλαss/
<μπόμπιρας>	/bóbiras/	/bómbiras/	/βόμ-πιρας/
<νταντά>	/dadá>	/dandá>	/δαν-τά>
<ντουντούκα>	/dudúka/	/dundúka/	/δυν-τούκα/
<γκάγκαρως>	/gágaros/	/gággaros/	/γάγκαρως/

Σε αναφομοιωμένα δάνεια

Γράφεται	Προφέρεται	και όχι	ούτε
<ταμπέλα>	/tabéla/	/tambéla/	/ταμ-πέλα/
<ταμπλό>	/tabló/	/tambló/	/ταμ-πλό/
<ταμπού>	/tabú/	/tambú/	/ταμ-πού/
<καουμπόης>	/kaubóis/	/kaumbóis/	/καυμ-πούis/
<ρομπότ>	/robóti/	/rombóti/	/ρομ-πόti/
<τέμπο>	/témpo/	/témpo/	/τέμπο/
<καμπάνια>	/kam-pánia/	/kambánia/	/καβάνια/
<ροντέο>	/rodéo/	/rondéo/	/ρον-τέο/
<ροντάρω>	/rodáro/	/rondáro/	/ρον-τάρω/
<αντίκα>	/an-tíka/	/andíka/	/adíka/
<κόντες>	/kón-tes/	/kónδες/	/κόνδες/
<κοντέρ>	/kon-tér/	/konδέρ/	/κονδέρ/
<κοντέινερ>	/kon-téiner/	/konδείνερ/	/κονδείνερ/
<γκάγκωστερ>	/gágŋster/	/gágŋster/	/γκάγκωστερ/

<γγ> σε σύνθετες λόγιες λέξεις με «συν» ή «εν»

Γράφεται	Προφέρεται	και όχι	ούτε
<εγγενής>	/eggenísi/	/eggenísi/	/εγενίσι/
<έγγραφο>	/éŋgrafō/	/éŋgrafō/	/έγραφο/
<συγγνωστός>	/syŋgnostós/	/syŋgnostós/	/συγνωστόss/
<συγγραφέας>	/syŋgraféass/	/syŋgraféass/	/συγραφέας/

K.B.

[1] «Ορθοέπεια (1)» – «Η ορθοέπεια και οι συνιστώσες της», φύλλο 43

[2] «Ορθοέπεια (2)» – «Φθόγγοι και φωνήματα της σημερινής ελληνικής γλώσσας», φ.44

[3] «Ορθοέπεια (3)» – «Μονάδες του προφορικού και του γραπτού ελληνικού λόγου», φ.45.

Από αυτά που δεν πρέπει να αγνοούμε

Στους τοίχους του προθαλάμου της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης διαβάζουμε δύο επιγραφές στα Ελληνικά. Η πρώτη λέει «Η σοφίας πηγή δια βιβλίων ρέει» και η δεύτερη «Το γράμμα αποκτείνει το δε πνεύμα ζωοποιεί».

Γ.Α.Τ

Όροι παραδοσιακής και σύγχρονης διδασκαλίας και μάθησης

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – TEACHING

individualized teaching reflective teaching	εξατομικευμένη διδασκαλία στοχαστική διδασκαλία {διδασκαλία βασιζόμενη στη θεωρηση και οργάνωση όλων των προηγούμενων γνώσεων, αντιλήψεων και εμπειριών του δασκάλου} καθοδηγητική διδασκαλία
instructional teaching co-operative teaching reciprocal teaching pupil-centered teaching child-centered teaching formal teaching portfolio-based teaching	συνεργατική διδασκαλία αλληλοδιδασκαλία μαθητοκεντρική διδασκαλία παιδοκεντρική διδασκαλία τυπική διδασκαλία διδασκαλία με χρήση Ειδικού Φακέλου {Χαρτοφυλακίου Επιλεγμένου Υλικού} διδασκαλία με μετάδοση γεγονότων διδασκαλία με μετάδοση πληροφοριών διδασκαλία μέσω επίλυσης προβλημάτων διδασκαλία βασιζόμενη στο περιεχόμενο {του αναλυτικού προγράμματος} επικοινωνιακή διδασκαλία
fact-transmission teaching informational teaching problem-solving teaching content-based teaching communicative teaching case-based teaching	παιδοκεντρική διδασκαλία τυπική διδασκαλία διδασκαλία με χρήση Ειδικού Φακέλου {Χαρτοφυλακίου Επιλεγμένου Υλικού} διδασκαλία με μετάδοση γεγονότων διδασκαλία με μετάδοση πληροφοριών διδασκαλία μέσω επίλυσης προβλημάτων διδασκαλία βασιζόμενη στο περιεχόμενο {του αναλυτικού προγράμματος} επικοινωνιακή διδασκαλία διδασκαλία βασιζόμενη σε ειδικές περιπτώσεις

ΜΑΘΗΣΗ – LEARNING

transformative learning teacher-directed learning culturally sensitive classroom learning	μετασχηματιστική μάθηση μάθηση καθοδηγούμενη από δάσκαλο πολιτισμικά ευαίσθητη μάθηση στην τάξη {αναφέρεται στη διδασκαλία μαθητών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο} μάθηση βασιζόμενη στις ανάγκες χειραφετική μάθηση
needs-based learning emancipatory learning experiential learning autonomous learning learning through information learning through personal research formal learning life-long learning academic learning discovery learning learning through talk	εμπειριακή μάθηση αυτόνομη μάθηση μάθηση μέσω πληροφοριών μάθηση μέσω προσωπικής έρευνας τυπική μάθηση διά βίου μάθηση ακαδημαϊκή μάθηση μάθηση μέσω ανακάλυψης μάθηση μέσω συζήτησης

learning through silence {Victorian Education} communicative learning process-based learning transmission learning problem-based learning	σιωπηρή μάθηση {Βικτωριανή Εκπαίδευση} επικοινωνιακή μάθηση μάθηση μέσω (ειδικής) διαδικασίας μάθηση μέσω μετάδοσης μάθηση μέσω (επίλυσης) προβλημάτων

«Ομάδα Εργασίας» του Γραφείου Ορολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ² έλα κι εσύ

procedure – process – processing διαδικασία – διεργασία - επεξεργασία

Ξεκαθαρισμένες είναι πλέον οι **έννοιες** που αποδίδονται με τους τρεις όρους του τίτλου, σε τομείς όπως της Τυποποίησης, της Ποιότητας, των Τηλεπικοινωνιών, της Πληροφορικής και πολλούς άλλους. Σε ευρωπαϊκή και παγκόσμια στάθμη έχουν δοθεί οι ορισμοί των δύο πρώτων από τις έννοιες αυτές (ΕΛΟΤ EN 45020 “Γενικοί όροι και ορισμοί τους για την Τυποποίηση και τις συναφείς δραστηριότητες” και ΕΛΟΤ EN ISO 8402 “Διαχείριση της Ποιότητας και διασφάλιση της Ποιότητας – Λεξιλόγιο”), ενώ αναλυτική παρουσίασή τους δίνεται π.χ. και στη Βασική Εγκύκλιο Β.Ε.83/9/19-4-99 του ΟΤΕ.

Η **διαδικασία** είναι ο προδιαγραμμένος **τρόπος**, η **σειρά βημάτων** που ακολουθεί η επιτέλεση μιας δραστηριότητας. Σε πολλές περιπτώσεις μια διαδικασία **τεκμηριώνεται** και τότε χρησιμοποιείται ο όρος **γραπτή διαδικασία** ή **τεκμηριωμένη διαδικασία**. Μια **γραπτή** ή **τεκμηριωμένη διαδικασία** συνήθως περιέχει τους **σκοπούς** και την **εμβέλεια** μιας δραστηριότητας, **τι** πρέπει να γίνει και **από ποιον, πότε, πού** και **πώς** πρέπει να γίνει, **τι** υλικά, εξοπλισμός και έγγραφα **πρέπει να χρησιμοποιηθούν** και **πώς** πρέπει να **ελέγχεται** η δραστηριότητα και να **καταγράφεται** (να τηρούνται τα αρχεία της).

Η **διεργασία** είναι συστηματική δραστηριότητα που έχει συγκεκριμένο **σκοπό** και **αποτέλεσμα** (**εισόδους** και **εξόδους**). Οι **είσοδοι** είναι, κατά περίπτωση, συγκεκριμένα **δεδομένα στοιχεία** (π.χ. πληροφορίες, υλικά, ενδιάμεσα προϊόντα) ή **αποτελέσματα** προερχόμενα από άλλες διεργασίες) και οι **εξοδοί** συγκεκριμένα **ζητούμενα στοιχεία** (**προϊόντα, συνιστώσες υπηρεσίας, ενδιάμεσα προϊόντα** ή **αποτελέσματα** που θα αποτελέσουν εισόδους σε άλλες διεργασίες). Για την επίτευξη του μετασχηματισμού των εισόδων στις εξόδους **αναλύσκονται πόροι**. Στους **πόρους** μπορεί να περιλαμβάνονται **προσωπικό, χρηματοδότηση, εγκαταστάσεις, εξοπλισμός, μέθοδοι** και **τεχνικές**. Κάθε δραστηριότητα δεν είναι διεργασία. Μια διεργασία μπορεί να περιγράφεται με μία ή περισσότερες διαδικασίες.

Η **επεξεργασία** είναι είδος **διεργασίας** (έχει δηλαδή όλα τα χαρακτηριστικά της διεργασίας) που περιλαμβάνει μελέτη, μεταχείριση, ανάπτυξη, τροποποίηση, βελτίωση, και γενικά προαγωγή μιας υλικής ή άυλης οντότητας σε ανώτερο στάδιο ή μορφή. π.χ. επεξεργασία κειμένου, επεξεργασία δεδομένων, επεξεργασία σήματος.

Παράδειγμα: Η γενική **διαδικασία** της εκπόνησης ενός **προτύπου** δίνει τη σειρά των εξής πέντε **διεργασιών** (οι δύο από τις οποίες είναι - και λέγονται - **επεξεργασίες**): **Σύνταξη Προσχεδίου – Επεξεργασία-διαμόρφωση Σχεδίου – Δημόσια Κρίση – Τελική επεξεργασία – Εγκριση**.

K.B.

² ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ